

AGİTPA BERLİN GENEL KURUL TOPLANTISI

RAPORU

5-10 TEMMUZ 2002

11. AGİT Parlamenter Asamblesi Genel Kurul toplantısı 6-11 Temmuz 2002 tarihleri arasında Berlin'de yapılmıştır. Toplantıya AGİT-PA Türk Grubu Başkanı ve AGİT-PA Başkan Yardımcısı, DSP İstanbul Milletvekili Ahmet Tan başkanlığında bir heyetle katılmıştır.

AGİT-PA toplantısının bu yılki ana temasını terörizm oluşturmuştur. Geçtiğimiz yıllarda AGİT-PA'nın 'Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler', 'Ekonomi, Bilim, Teknoloji ve Çevre' ile 'Siyasi İşler ve Güvenlik' Genel Komitelerinde farklı konular işlenirken, bu yıl 'Confronting Terrorism: Global Challenge in the 21st Century' başlıklı tek konu çerçevesinde üç ayrı karar tasarısı görüşülmüştür.

Usul kuralları çerçevesinde, çeşitli ülke temsilcileri tarafından toplantıya 'Trafficking in Human Beings Especially Women and Children', 'Impact of Terrorism on Women', 'Anti-Semitic Violence in the OSCE Region', 'Belarus', 'Roma Education', 'South-East Europe', 'Moldova', 'Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-Personnel Mines and their Destruction', 'Human Rights and the Fight Against Terrorism' ve 'Peace in the Middle East' başlıklı ek karar tasarıları sunulmuştur. Bu karar tasarıları arasından, 'Orta Doğu'da Barış' başlıklı karar tasarısı, sunucu İtalya tarafından geri çekilmiş, konunun, AGİT-PA'nın 2003 yılı Viyana kış toplantısında görüşülmesi kararlaştırılmıştır.

Berlin Genel Kurul toplantısı için Genel Komite Raportörleri tarafından hazırlanan üç ayrı rapor ve karar tasarısında, sadece Kanadalı Raportör Svend Robinson tarafından hazırlanan raporda ve karar tasarısında ülkemize değinilmiştir. Raporda, ülkemizde HADEP'li Belediye Başkanlarının sürekli taciz edildikleri, Hakkari Belediye Başkanı hakkında Kürtçe ve İngilizce bir takvim hazırladığı için dava açıldığı, Kürtçe yayına ve eğitime izin verilmediği, Leyla Zana'nın halen cezaevinde bulunduğu, Van'da güvenlik kuvvetlerinin 500 talebeyi Kürtçe eğitim hakkında bir dilekçe vermektten dolayı gözaltına aldığı gibi iddialara yer verilirken, bildirgede ise, AGİT katılımcısı ülkelere, Orta Doğu'da devam eden haksızlıkların çözümlenmesi için uluslararası camia tarafından sarfedilen çabalara katkıda bulunulması, Filistin ve Kürt azınlıkların haklarına ayrıca bölgedeki tüm devletlerin barış ve güven içerisinde yaşama haklarına saygı gösterilmesi çağrısında bulunmaktadır. Sene ortasında dağıtılan Bildirge'nin ilk taslağında ülkemize açıkça atıfta bulunulurken, toplantıya sunulan nihai taslakta, ülkemizin isminin metinden çıkarıldığı ve 'Kurdish Minorities' denilmekle dolaylı bir atıfta bulunulduğu müşahade edilmiştir.

Anılan rapor ve karar tasarısında, ayrıca, doğrudan ülkemizle ilgili olmamakla beraber, Kanadalı Raportörün bazı zorlama kavramlar geliştirmeye ve AGİT terminolojisine ithal etmeye çalıştığı görülmüştür. Bunların başında 'State Terrorism' gelmektedir. Robinson, raporunda, devletlerin de teröre başvurabileceklerini belirtmekte, buna örnek olarak Nazi Almanyası'nı, Robespierre yönetimi altındaki Fransa'yı, Kamboçya'daki Pol-Pot rejimini ve Arjantin'deki askeri yönetimi saymaktadır. GKRY Milletvekilleri, 'State Terrorism' ifadesinin Bildirgeye de yansıtılması için çaba göstermişler, bunda da başarılı olmuşlardır. Anılan Milletvekilleri Lillikas, 'State Terrorism'in Bildirgeye dahil edilmesi yönündeki önerisi çerçevesinde yaptığı sunuşunda AB'ne üye aday olan Türkiye'yi devlet terörüyle suçlamak

istemediğini ancak, Türkiye'nin Kıbrıs'ı 'işgalinin', Kıbrıs Türklerine uyguladığı baskıların, 'Avrupa gazetesi' gibi hür basını engellemeye yönelik baskıcı politikaların AGİT ve AGİT-PA'nın gündemine taşınması gerektiğini vurgulamıştır. Adıgeçen benzer ifadeleri toplantının son gününde kapanış oturumu sırasında da tekrarlamıştır.

'State Terrorism' konusunda heyetimiz tarafından yapılan müdahalelerde, henüz terörizmin tanımı yapılmamışken, üzerinde yıllar boyu tartışılacak ve mutabakata varılamayacak muğlak yeni bir terminoloji yaratılmasının sakıncalarına değinilmiş, hangi devletlerin 'State Terrorism' uyguladığının kim tarafından ve hangi kıstaslara göre tayin edileceğinin, ayrıca hangi hukukun uygulanacağını belli olmadığı vurgulanmış, AGİT belgelerinde böyle bir terminoloji bulunmadığı hatırlatılmıştır.

Lillikas'ın Kıbrıs'a ilişkin iddialarına karşı heyetimizce, AGİT-PA'nın Kıbrıs meselesinin tartışıldığı bir forum olmadığı, bu itibarla adıgeçenin mesnetsiz suçlamalarına cevap verilmeyeceği, Türkiye'nin Kıbrıs'taki müdahalesinin, GKRY'nin de taraf olduğu garanti anlaşmasına dayandığı ve uluslararası hukuk kuralları ile uyum içinde olduğu belirtilmiştir.

Kanadalı Raportörün Karar Tasarısının 18'nci maddesinde yeralan, Orta Doğu bağlamında 'Kürt azınlıkların' haklarının korunmasına ilişkin ifadelerin yeniden düzenlenmesi yolunda ABD ve ülkemizin ortak sunucu olduğu değişiklik önergesi kabul edilmemiş, (AGİT-PA da kararlar oy çokluğuyla alınmaktadır) Kanadalı Raportör, sözkonusu maddenin ele alındığı oturumda, konuyla ilgili olarak yaptığı ve AGİT-PA'da yerleşik teamülün oldukça dışına çıkan siyasi beyanında, ülkemizdeki 'Kürt azınlığın' haklarının sistematik olarak ihlal edildiğini vurgulamış ve raporunda yer alan iddiaları tekrarlamıştır.

Kanadalı Raportörün sözkonusu ifadeleri karşısında Heyet Başkanımızca söz hakkı istenmiş, Komite Başkanı Alman Parlamenter Gert Weisskirchen, Türk Parlamenterlerin ne söyleyeceklerinin belli olduğu gerekçesiyle önce söz hakkı tanımak istememiş ancak ısrarımız üzerine heyetimize söz vermiştir. Heyet Başkanımız, Raportörün Türkiye'de bir 'Kürt azınlığın' varlığına ilişkin iddialarda bulunduğunu, Lozan Antlaşmasıyla Türkiye'deki azınlıkların statüsünün esasen belirlenmiş olduğunu ifade etmiş, Kürtlerin ülkemizde bir azınlık olmadıklarını vurgulamıştır.

Geçmiş yıllarda yapılan AGİT-PA toplantılarındaki deneyimlerimiz ışığında, PKK yanlısı Kürt grupların toplantıya katılma ihtimallerine binaen gerekli önlemlerin alınması hususunda Berlin Büyükelçiliğimizce Alman makamları nezdinde girişimde bulunulmuştur. Buna rağmen 'Kongrakürdistan' adlı sözde Kürt Sivil Toplum Örgütüne (STÖ) mensup Musa Kaval (adıgeçenin PKK ile irtibatı bulunduğu ve KMK üyesi olduğuna ilişkin Berlin Büyükelçiliğimizde bilgi bulunmaktadır.) ile Songül Karabulut isimli iki şahsın toplantı mahalline girdikleri ve toplantılara katıldıkları müşahade edilmiştir. AGİT-PA Sekreteryası nezdinde yapılan girişim neticesinde, Kanadalı Raportör Svend Robinson'un anılan şahısların toplantıya katılabilmelerini teminen onay verdiği öğrenilmiştir. (AGİT-PA usul kuralları çerçevesinde, bir parlamenterin AGİT-PA Sekreteryasına herhangi bir STÖ hakkında onay mektubu göndermesi halinde, sözkonusu STÖ temsilcileri AGİT-PA toplantılarına katılabilmektedirler.)

Adıgeçenlerin, ayrıca, Alman Federal Parlamentosu Başkanı Wolfgang Thierse'den randevu talep ettiklerinin öğrenilmesi üzerine, konu Berlin Büyükelçiliğimize intikal ettirilmiş, anılan Büyükelçiliğimizin Alman makamları nezdinde yaptığı ikinci girişim neticesinde, Thierse'nin görüşmeyi iptal ettiği öğrenilmiştir. Diğer taraftan adıgeçenlerin

Cumhurbaşkanı Johann Rau tarafından verilen akşam yemeğine katılmalarının engellenmesi mümkün olmamış, Alman makamları, davetiyelerin Federal Parlamento tarafından gönderilmiş olduğunu, davetiyelerin üzerlerinde isim bulunmadığından Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nın giriş kapısında kontrol imkanları olmadığını ileri sürmüşlerdir.

Gürcistan Delegasyonu'nun talebi üzerine, Abhazya Sorununun 'acil konular' bağlamında gündeme alınması tartışılmış, Rusya Federasyonu'nun muhalefetine rağmen, konunun gündeme alınması kabul olunmuş ve toplantının son gününde, Abhazya konusunda genel bir görüşme yapılmıştır. 'AGİT-PA Abhazya Ad-hoc komitesi' üyesi olan Türk AGİT-PA Grubu Başkanı ve heyet Başkanı Sayın Ahmet Tan, konuyla ilgili bir konuşma yapmıştır. Sayın Tan konuşmasında özetle Abhazya sorunuyla ilgili olarak AGİT'te geçmişte kabul edilen kararları hatırlatmış, bu bağlamda Gürcü nüfusun Abhazya'dan zorla göç ettirilmesine değinmiş, son olarak RF'nun Abhazya'daki nüfusa Rus vatandaşlığını edinme hakkı tanımış olmasının, RF'nun Abhazya sorununda üstlenmiş olduğu 'facilitator' rolüyle bağdaşmayabileceğini vurgulamıştır. Heyet Başkanımızla bilahare temas kuran Gürcistan heyeti üyeleri konuya gösterdiğimiz ilgiden dolayı teşekkürlerini iletmişlerdir.

Toplantı sırasında, heyetimizin diğer üyeleri tarafından da, terörizm, Avrupa'nın güvenliğinde AGİT'in rolü ve Türkiye'nin terörizme yaklaşımı konularında konuşmalar yapılmıştır.

AGİT-PA Başkanlığına ilişkin yapılan seçimlerde, tarafımızdan da desteklenen İngiliz aday Bruce George oy çokluğuyla, bir yıl süreyle bu göreve seçilmiş, Başkan yardımcılıklarına ise, Alman parlamenter Gert Weisskirchen, İsviçreli Parlamenter Barbara Haering ve Ukraynalı Parlamenter Ihor Ostash seçilmişlerdir.

AGİT-PA'nın müteakip Genel Kurul toplantısının 6-10 Temmuz 2003 tarihleri arasında Rotterdam'da yapılması kararlaştırılmıştır.